

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

ZESPÓŁ SZKÓŁ CENTRUM KSZTAŁCENIA ROLNICZEGO
IM. PROF. WŁ. SZAFERA W RZEMIENIU
ROK SZKOLNY 2019/2020

Spis treści

Wstęp.....	3
I. Akty prawne regulujące funkcjonowanie doradztwa zawodowego w szkołach.....	4
II. Podstawowe pojęcia.....	5
III. Założenia Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego (WSDZ)	7
IV. Cele ogólne i cele szczegółowe WSDZ	10
V. Metody i formy pracy z uczniami.....	12
VI. WSDZ – efekty i korzyści	13
VII. Diagnoza, monitoring i ewaluacja WSDZ	14
VIII. Programy, plany i harmonogramy WSDZ dla Technikum Szkoly Branżowej I stopnia z oddziałami Zasadniczej Szkoły Zawodowej.....	15

Wstęp

Pomoc doradców zawodowych powinna być dostępna na każdym etapie życia człowieka. Coraz częściej bowiem będzie on zmuszony wielokrotnie zmieniać zawód, uzupełniać kwalifikacje oraz poszukiwać pracy. Ciągłe podnoszenie kwalifikacji i ich zmiana stają się czynnikami na trwale wpisanymi w życiorys każdego pracownika. Oznacza to konieczność stworzenia takiego systemu doradztwa zawodowego, który zapewni uczniom nie tylko poznanie możliwości zdobycia zawodów oferowanych przez szkoły oraz wymagań, jakie stawiają one kandydatom, ale umożliwi także rozwijanie świadomości własnych uzdolnień, umiejętności oraz zainteresowań.

Ponadto system doradztwa winien zapewnić poznanie procesu aktywnego poszukiwania pracy, podejmowania decyzji, a także możliwość kształcenia umiejętności radzenia sobie ze zmianami poprzez rozwijanie umiejętności adaptacyjnych.

Tymże wyzwaniom próbuje sprostać Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego.

I. Akty prawne regulujące funkcjonowanie doradztwa zawodowego w szkołach

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. 1997, nr 78 poz.483) – art. 65
2. Ustawa prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r. (Dz.U. 2017 poz. 59) – rozdział 1, 3 i 5
3. Ustawa przepisy wprowadzające ustawę prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r. (DZ.U. 2017 poz. 60) – art. 292
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017 r. (DZ.U. 2017 poz. 703) w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół – § 2.1 i §. 4.1.
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach lub placówkach (DZ.U. z 2013 r. poz. 532)
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. (DZ.U. 2017, poz.365) w sprawie podstawy programowej wychowanie przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenie ogólnego dla szkoły policealnej
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 marca 2017 r. (DZ.U. 2017, poz.649) w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli - § 17.2.
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. (Dz.U. 2001 nr 6, poz.624) w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół - § 2.1.
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. (DZ.U. 2017, poz. 1591) w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach - § 4.1., § 6.2., § 18., § 20.2., § 24., § 26
10. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. (DZ. U. 2019, poz. 325) w sprawie doradztwa zawodowego

II. Podstawowe pojęcia

PORADNICTWO ZAWODOWE - długofalowe i wieloetapowe działania wychowawcze, towarzyszące jednostce w trakcie jej rozwoju zawodowego. Obejmuje ono udzielanie pomocy uczniom i dorosłym w planowaniu, tworzeniu i rozwoju kariery zawodowej, przynoszącej jednostce satysfakcję i zawodowy sukces. (por.: Ogólne zasady funkcjonowania poradnictwa zawodowego w systemie urzędów pracy. (1996))

ORIENTACJA ZAWODOWA - działania wychowawcze szkoły, rodziców i innych osób, grup i instytucji mające na celu przygotowanie młodzieży do planowania kariery zawodowej, których ważnym elementem jest podejmowanie kolejnych decyzji wyboru zawodu i szkoły. Na orientację zawodową składają się: wiedza o zawodach i o psychofizycznych wymaganiach związanych z ich wykonywaniem, indywidualna ocena zainteresowań i predyspozycji, wiedza o sposobie zdobywania kwalifikacji w wybranym zawodzie, rozeznanie w potrzebach rynku pracy. (por.: K. Lelińska: Założenia i kierunki rozwoju poradnictwa zawodowego w warunkach reformy edukacji (1999) Problemy poradnictwa psychologiczno - pedagogicznego. Nr 2/11. s. 29)

DORADZTWO ZAWODOWE - świadczenie pomocy w dokonywaniu kolejnych decyzji wyboru zawodu lub pracy w formie indywidualnej porady zawodowej, poprzez analizę pola problemowego jednostki i udzielenie jej informacji zawodowych, podawanie wskazówek, sugestii oraz instrukcji. (por.: K. Lelińska: Założenia i kierunki rozwoju poradnictwa zawodowego w warunkach reformy edukacji (1999) Problemy poradnictwa psychologiczno - pedagogicznego Nr 2/11. s. 29)

DORADCA ZAWODOWY - osoba udzielająca pomocy (w formie grupowych i indywidualnych porad zawodowych) młodzieży i osobom dorosłym w wyborze zawodu, kierunku kształcenia i szkolenia, uwzględniając ich możliwości psychofizyczne i sytuację życiową a także potrzeby rynku pracy oraz możliwości systemu edukacyjnego, współpracując z rodzicami i nauczycielami w procesie orientacji zawodowej uczniów oraz wykorzystując w tym celu wiedzę o zawodach, znajomość psychologicznych i pedagogicznych technik, diagnozę rynku pracy oraz techniczne środki przekazywania informacji zawodowej. (por.: Klasyfikacja Zawodów i Specjalności. 1995. Wyd. MPiPS. Tom V, Zeszyt 2 cz. II. s. 497)

INFORMACJA ZAWODOWA - zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania kolejnych decyzji zawodowych oraz związanych z zatrudnieniem. Zakres treści, metod i kanały przekazywanych informacji są dostosowane do etapu rozwoju zawodowego jednostki oraz rodzajów podejmowanych decyzji. (por.: K. Lelińska: Przygotowanie uczniów do wyboru zawodu metodą zajęć praktycznych. (1985). WSiP. s. 35)

INFORMACJA EDUKACYJNA - zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania decyzji związanych z dalszym kształceniem. (opr. G. Sołtysińska)

ZAWÓD - wewnętrznie spójny system czynności wymagający określonych kwalifikacji, wykonywanych w uregulowany sposób i systematycznie, stanowiący podstawę utrzymania i zapewniający pozycję w społeczeństwie. (por.: J. Szczepański: Czynniki kształtujące zawód i strukturę zawodową. Socjologia zawodów. (1965), KiW)

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO – celowe, uporządkowane i wzajemnie ze sobą powiązane działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez dana szkołę. (Projekt „Efektywne doradztwo edukacyjno – zawodowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych”, ORE w Warszawie, 2017)

KOORDYNATOR WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO – osoba odpowiedzialna za nadzór, realizację i modyfikację wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego. („Ramowy program wewnątrzszkolnego doradztwa zawodowego”, CDZdM, Poznań 2017)

KWALIFIKACJE ZAWODOWE – zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych, nabytych w edukacji formalnej lub nieformalnej, których osiągnięcie zostało potwierdzone przez upoważnioną instytucję. (Ustawa z dnia 22 grudnia 2015r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, DZ.U. z 2016 r., poz.64)

III. Założenia Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego (WSDZ)

1. Wewnętrznszkolny System Doradztwa Zawodowego obejmuje celowe, uporządkowane i wzajemnie powiązane działania podejmowane przez szkołę, poprzedzone diagnozą potrzeb uczniów, rodziców/opiekunów i nauczycieli, podlegające wewnętrznej ewaluacji. Działania te planowane są na cały okres kształcenia wraz z określeniem adresatów, realizatorów oraz partnerów realizacji. WSDZ jest zbieżny z Programem Wychowawczo – Profilaktycznym Szkoły.

2. Realizatorzy działań związanych z Wewnętrznszkolnym Systemem Doradztwa Zawodowego

Dyrektor:

- odpowiada za organizację działań związanych z WSDZ w szkole,
- powołuje koordynatora WSDZ i zespół ds. doradztwa zawodowego,
- wspiera kontakty pomiędzy realizatorami WSDZ w szkole a instytucjami zewnętrznymi,
- zapewnia warunki do realizacji WSDZ w szkole.

Koordynator doradztwa zawodowego w szkole:

- koordynuje działania zespołu ds. doradztwa zawodowego ,
- systematycznie diagnozuje zapotrzebowanie uczniów i ich rodziców na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomaga w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje na temat oferty edukacyjnej i rynku pracy,
- koordynuje działalność informacyjno – doradczą prowadzoną przez szkołę, współpracuje z Dyrekcją Szkoły, kierownikiem szkolenia praktycznego, nauczycielami, wychowawcami i pedagogiem szkolnym w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie doradztwa edukacyjno – zawodowego,
- wspiera rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych ich dzieci,
- współpracuje z instytucjami zewnętrznymi, np. instytucjami rynku pracy, poradnią psychologiczno – pedagogiczną, szkołami wyższymi,
- prowadzi zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem ścieżki edukacyjno – zawodowej.

Wychowawcy:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów,
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego,
- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu doradztwa zawodowego,
- realizują tematy związane z doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej,

- współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno zawodowej ich dzieci,
- współpracują z koordynatorem WSDZ, Dyrekcją Szkoły, kierownikiem szkolenia praktycznego oraz innymi nauczycielami i pedagogiem szkolnym w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele przedmiotów (ogólnych i zawodowych):

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów,
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego,
- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania zajęć doradztwa zawodowego,
- przygotowują uczniów do udziału w konkursach,
- prowadzą koła zainteresowań i zajęcia dodatkowe,
- współpracują z koordynatorem WSDZ, Dyrekcją Szkoły, kierownikiem szkolenia praktycznego oraz innymi nauczycielami i pedagogiem szkolnym w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Pedagog szkolny:

- określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów,
- włącza treści z zakresu doradztwa zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów,
- współpracuje z koordynatorem WSDZ, Dyrekcją Szkoły, kierownikiem szkolenia praktycznego oraz innymi nauczycielami i pedagogiem szkolnym w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.
- włącza się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z zadań pedagoga).

Nauczyciel – bibliotekarz:

- współpracują z koordynatorem WSDZ, Dyrekcją Szkoły, kierownikiem szkolenia praktycznego oraz innymi nauczycielami i pedagogiem szkolnym w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym,
- opracowuje i aktualizuje oraz udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego,
- włącza się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

3. Podmioty współpracujące ze szkołą w realizacji WSDZ:

- szkoły wyższe, policealne i pomaturalne,
- poradnie psychologiczno – pedagogiczne,
- Powiatowy Urząd Pracy w Mielcu,
- Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie,
- pracodawcy.

4. Działania z zakresu WSDZ realizowane są w ramach:

- lekcji wychowawczych,
- lekcji przedmiotowych,
- wycieczek,
- przygotowania do udziału w konkursach

IV. Cele ogólne i cele szczegółowe WSDZ

Cele ogólne:

1. Pomoc uczniom w odkrywaniu indywidualnych predyspozycji i uzdolnień oraz planowaniu kariery zawodowej i dalszego kształcenia.
2. Kształtowanie umiejętności i kompetencji niezbędnych do funkcjonowania na dynamicznie zmieniającym się rynku pracy.
3. Dostarczenie uczniom informacji niezbędnych do podejmowania trafnych wyborów edukacyjnych i zawodowych.
4. Rozwijanie w uczniach świadomości konieczności korygowania ścieżki zawodowej i pobudzanie aktywności do poszukiwania alternatywnych rozwiązań w różnych sytuacjach zawodowych i życiowych.
5. Wspieranie rodziców/opiekunów w efektywnym towarzyszeniu dzieciom w podejmowaniu decyzji dotyczących drogi edukacyjnej i zawodowej.
6. Wspieranie nauczycieli w realizacji zadań edukacyjnych i wychowawczych służących optymalnemu rozwojowi ucznia.

Cele szczegółowe:

- uczniowie:

- kształcą umiejętność określania własnych celów życiowych, mocnych i słabych stron,
- rozwijają umiejętność planowania własnego rozwoju i przebiegu kariery zawodowej,
- zapoznają się z procedurami i możliwościami poszerzenia kwalifikacji zawodowych,
- zapoznają się z możliwymi formami zatrudnienia,
- pracują nad wyzwaniem własnego wewnętrznego potencjału, rozwijaniem zainteresowań, gotowością do zmian,
- rozwijają umiejętność efektywnego komunikowania się,
- rozwijają umiejętność pracy w grupie,
- rozwijają umiejętność radzenia sobie w sytuacjach stresowych,
- poznają zasady funkcjonowania rynku pracy,
- zapoznają się ze specyfiką rynku pracy w regionie, w kraju i za granicą,
- rozszerzają zasób informacji na temat sposobów poszukiwania pracy, sporządzania dokumentów aplikacyjnych, prowadzenia rozmowy kwalifikacyjnej,
- pozyskują wiedzę w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej,
- poznają możliwości dalszego kształcenia i doskonalenia zawodowego.

- rodzice/opiekunowie:

- znają założenia pracy doradczej szkoły na rzecz uczniów,
- otrzymują wsparcie w doskonaleniu umiejętności wychowawczych oraz wypracowywaniu sposobów i form towarzyszenia dzieciom w rozwijaniu pasji i zainteresowań, w wyborze drogi edukacyjnej i zawodowej,
- mają dostęp do informacji edukacyjnych i zawodowych (np. możliwości dalszego kształcenia, doskonalenia zawodowego i zatrudnienia ich dzieci).

- nauczyciele:

- otrzymują wsparcie w pracy wychowawczej,
- zapewniają ciągłość funkcjonowania WSDZ zgodnie ze statutem Szkoły,
- współpracują w realizacji zadań z zakresu przygotowania uczniów do efektywnego kształtowania kariery zawodowej,
- realizują elementy doradztwa zawodowego na zajęciach przedmiotowych (z uwzględnieniem specyfiki danego przedmiotu) i zajęciach z wychowawcą,
- wskazują uczniom znaczenie wiedzy z poszczególnych przedmiotów dla kształtowania umiejętności zawodowych,
- aktywizują uczniów do planowania kariery edukacyjno – zawodowej,
- wzmacniają prestiż zawodu, w którym kształci się uczeń,
- wspierają uczniów w rozwijaniu ich potencjału, kompetencji, zainteresowań i umiejętności a także kompetencji społecznych,
- zapoznają uczniów z możliwościami rozwijania kariery w wybranym przez nich zawodzie,
- kształtują u uczniów postawy przedsiębiorcze.

V. Metody i formy pracy z uczniami

- ankiety, kwestionariusze, wywiady,
- pogadanki,
- wykłady,
- dyskusje,
- prezentacje multimedialne,
- zajęcia warsztatowe,
- porady i konsultacje,
- spotkania, warsztaty z przedstawicielami instytucji doradczych,
- wycieczki,
- szkolenia prowadzone przez przedstawicieli firm związanych z poszczególnymi branżami,
- spotkania z przedstawicielami pracodawców,
- udział w konkursach,
- spotkania z przedstawicielami szkół wyższych, policealnych, pomaturalnych,
- praca w grupach,
- „burza mózgów”,

VI. WSDZ – efekty i korzyści

1. Efekty działań wynikających z funkcjonowania WSDZ:

- uzyskanie przez uczniów dostępu do wsparcia w zakresie doradztwa zawodowego,
- wsparcie rodziców w udzielanej przez nich pomocy w podejmowaniu przez dzieci decyzji edukacyjno – zawodowych, rozwijaniu ich zainteresowań
- wzbogacenie oferty szkoły i jej promocja w obszarze działań z zakresu doradztwa zawodowego,
- zaplanowanie działań w cyklu kształcenia,
- efektywna współpraca szkoły ze szkołami wyższymi, policelanymi i pomaturalnymi, instytucjami i zakładami pracy w realizacji zadań edukacyjno – zawodowych,
- konkretność i ciągłość oddziaływań poprzez wskazanie osób działających na rzecz WSDZ oraz określenie zakresu ich odpowiedzialności.

2. Korzyści wynikające z funkcjonowania WSDZ:

- dla uczniów – indywidualny rozwój, znajomość oferty edukacyjnej i zawodowej, umiejętność zaplanowania kariery zawodowej i otwartość na zmiany, ułatwienie wejścia na rynek pracy i sprawnego funkcjonowania na nim,
- dla rodziców – wsparcie wychowawcze, znajomość oferty edukacyjnej i zawodowej dla ich dzieci,
- dla szkoły – realizowanie zadań wynikających ze Statutu Szkoły i Programu Wychowawczo - Profilaktycznego Szkoły, aktualna baza informacji edukacyjnej i zawodowej, współpraca realizatorów zadań założonych w WSDZ służąca podniesieniu jakości pracy szkoły,
- dla władz lokalnych i pracodawców – zapewnienie powszechności i dostępności usług doradczych, zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej konieczności planowania ścieżki edukacyjno – zawodowej i gotowości do jej zmiany, zapobieganie bezrobociu, świadomość oczekiwań rynku pracy wśród pracowników i zwiększenie szans znalezienia odpowiednio przygotowanych kandydatów dla pracodawców.

VII. Diagnoza, monitoring i ewaluacja WSDZ

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego zakłada aktualizowaną co roku diagnozę potrzeb, która uwzględnia stanowisko uczniów, ich rodziców/opiekunów, wychowawców i nauczycieli w tworzeniu programu i harmonogramu działań doradczych w szkole.

WSDZ podlega monitoringowi i ewaluacji, za które odpowiada koordynator WSDZ, który współpracuje w tym zakresie z wychowawcami, nauczycielami, uczniami i rodzicami/opiekunami. Ewaluację WSDZ przeprowadza koordynator pod koniec roku szkolnego i sporządza raport z realizacji zadań.

Zadania z zakresu WSDZ dokumentowane są w planach pracy i sprawozdaniach semestralnych i rocznych komisji przedmiotowych, innych agend szkoły, pedagoga szkolnego oraz planach wychowawczych poszczególnych klas. Realizacja tematyki edukacyjno – zawodowej podejmowanej podczas zajęć lekcyjnych dokumentowana jest wpisem tematu do dziennika lekcyjnego.

VIII. Programy, plany i harmonogramy WSDZ

Program WSDZ – Technikum 4 I 5 letnie

Realizacja godzin wynikających z Rozporządzenia w sprawie ramowych planach nauczania... (Dz. U. 2017, poz. 703) została zaplanowana w 5 letnim Technikum w kl. IV I V po 5 godz. Dla realizacji zajęć wynikających z Rozporządzenia w sprawie ramowych planach nauczania... (Dz. U. 2017, poz. 703) opracowany zostanie odrębny Program, zgodnie z wymogami prawa, na każdy rok szkolny.

TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA TECHNIKÓW

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 sporządza bilans własnych zasobów na podstawie dokonanej autoanalizy („portfolio”);
- 1.2 ustala obszary do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego;
- 1.3 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.4 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.5 analizuje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe) w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.6 określa własny system wartości, w tym wartości związanych z pracą i etyką zawodową.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 analizuje informacje o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz funkcjonujących na nim zasadach w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych;
- 2.2 określa zawody i stanowiska pracy, dla których bazę stanowią jego kwalifikacje, z uwzględnieniem zawodów przyszłości i zapotrzebowania rynku pracy;
- 2.3 porównuje formy zatrudnienia i możliwości funkcjonowania na rynku pracy jako pracownik, pracodawca lub osoba prowadząca działalność gospodarczą w obszarze, w którym się kształci, oraz analizuje podstawy prawa pracy, w tym rodzaje umów o pracę, sposoby ich rozwiązywania, prawa i obowiązki pracownika;
- 2.4 konfrontuje własne zasoby ze zidentyfikowanymi potrzebami i oczekiwaniami pracodawców oraz wymaganiami rynku pracy;
- 2.5 określa znaczenie i wskazuje możliwości odbycia stażu zawodowego lub zdobycia zatrudnienia z wykorzystaniem dostępnych form aktywizacji zawodowej;
- 2.6 sporządza i aktualizuje dokumenty aplikacyjne zgodnie z wymaganiami pracodawców;
- 2.7 przygotowuje się do zaprezentowania siebie i swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej;
- 2.8 charakteryzuje przebieg procesu zakładania własnej działalności gospodarczej oraz instytucje wspomagające zakładanie własnej działalności gospodarczej;
- 2.9 charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 korzysta ze źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia i doskonalenia zawodowego formalnego, pozaformalnego i nieformalnego;
- 3.2 analizuje możliwości uzupełniania, poszerzania i uzyskiwania nowych kwalifikacji zawodowych w ramach krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji;
- 3.3 określa korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym;
- 3.4 analizuje możliwości kontynuowania nauki.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 ustala swoje cele, zadania i działania w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;

- 4.2 sporządza indywidualny plan działania – planuje różne warianty ścieżek edukacyjno-zawodowych na podstawie bilansu własnych zasobów i wartości oraz informacji na temat rynku edukacji i rynku pracy, przewidując skutki własnych decyzji;
- 4.3 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej zgodnie z posiadanymi zasobami i określonymi celami zawodowymi.

Moduł	Uczeń:	Czas realizacji			
		klasa 1	klasa 2	klasa 3	klasa 4
Poznaję siebie	rozpoznaje swoje zasoby, predyspozycje i zainteresowania pod kątem wybranego zawodu,	+	+	+	
	doskonali umiejętność komunikowania się (w tym elektronicznego)	+	+	+	+
	planuje i ustala cele	+	+		
	doskonali umiejętność słuchania i przekazywania myśli	+	+	+	+
	ma świadomość barier komunikacyjnych i ich wpływu na efektywność pracy	+	+	+	+
	poszerza wiedzę na temat swoich zdolności, zainteresowań, mocnych i słabych stron, stylu uczenia się, motywacji i jej źródeł	+	+	+	+
	potrafi radzić sobie w sytuacjach trudnych, stresujących, konfliktowych (np. egzamin).	+			
	rozwija wiedzę dot. wpływu stresu i złych warunków pracy na swoje zdrowie	+			
	rozumie konsekwencje postrzegania siebie i bycia postrzeganym przez innych (także w mediach społecznościowych)	+			
	rozwija umiejętność współpracy w grupie (w tym w środowiskach wielokulturowych i wielopokoleniowych)	+	+	+	+

	przygotowuje się do pełnienia ról społecznych i zawodowych	+			
	umie organizować i kontrolować swoją pracę		+		
Poznają zawody i rynek pracy	poszerza informacje o zawodach, kwalifikacjach	+	+	+	+
	doskonali umiejętność dostosowania się do kultury organizacyjnej szkoły, warsztatów szkolnych, zakładów pracy (zasady, regulaminy itp.)	+	+	+	+
	poszerza wiedzę na temat zapotrzebowania rynku, oczekiwań pracodawców		+	+	
	poszerza wiedzę na temat dynamiki rynku pracy (zmieniające się tendencje)		+	+	
	poszerza zasoby wiedzy i umiejętności dot. terminologii rynku pracy (nowe zawody, stanowiska),		+	+	
	poszerza słownictwo niezbędne do podjęcia pracy za granicą	+	+	+	+
	poszerza wiedzę i umiejętności dot. sporządzania dokumentów aplikacyjnych				+
	przygotowuje się do zaprezentowania swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej		+	+	
	potrafi tworzyć biznesplan		+	+	
	uświadamia sobie prestiż wykonywanego zawodu, status fachowca	+	+	+	+
	ma świadomość przydatności wiedzy i umiejętności z poszczególnych przedmiotów w wykonywanym zawodzie	+	+	+	+
Planują własny rozwój	określa swoje potrzeby edukacyjno – zawodowe – oferta KKZ, szkół wyższych, informacje o zawodach, kwalifikacjach itp.			+	+
	poszerza wiedzę na temat źródeł wsparcia dla absolwentów posiadających określone kwalifikacje zawodowe		+	+	
	rozwija sieć kontaktów (networking) i wykorzystuje ją w kontekście posiadanych kwalifikacji i kompetencji		+	+	+
	poszerza zasób wiedzy i kontaktów z instytucjami rynku pracy		+	+	

	wzbogaca wiedzę na temat funduszy wspierających zakładanie własnej działalności gospodarczej, możliwości ubiegania się o dofinansowanie lub skorzystania z funduszu pożyczkowego lub poręczeniowego		+	+	
--	---	--	---	---	--

Plan i harmonogram WSDZ – Technikum

Lp.	Tematyka działań	Metody i formy realizacji	Adresaci działań	Termin realizacji	Realizatorzy działań
1.	Zapoznanie Rady Pedagogicznej z WSDZ	prelekcja	dyrektor szkoły, nauczyciele	wrzesień 2019	koordynator WSDZ
2.	Zapoznanie Rady Rodziców z WSDZ	prelekcja	rodzice	wrzesień 2019	koordynator WSDZ
3.	Zapoznanie rodziców i uczniów z WSDZ	strona internetowa	uczniowie klas 1-4 i ich rodzice	październik 2019	wychowawcy, administrator strony
4.	Monitorowanie realizacji WSDZ	analiza zapisów w dziennikach lekcyjnych, semestralnych sprawozdań komisji przedmiotowych	uczniowie, rodzice, nauczyciele	cały rok	koordynator WSDZ, zespół ds. doradztwa zawodowego
5.	Ewaluacja WSDZ	analiza zapisów w dziennikach lekcyjnych, semestralnych sprawozdań komisji przedmiotowych,	uczniowie, rodzice, nauczyciele	czerwiec 2020	Koordinator WSDZ, zespół ds. doradztwa zawodowego, wychowawcy, pedagog szkolny
6.	Sporządzenie raportu z realizacji zadań wynikających z WSDZ	wnioski z ewaluacji, analiza zapisów w dziennikach lekcyjnych, semestralnych sprawozdań komisji przedmiotowych,	dyrektor szkoły, rada pedagog.	czerwiec 2020	koordynator WSDZ

7.	Diagnoza potrzeb na nowy rok szkolny	ankiety, wywiady, „burza mózgów”, analiza planów pracy komisji przedmiotowych, pedagoga szkolnego	uczniowie, rodzice, nauczyciele	czerwiec 2020	koordynator WSDZ, zespół ds. doradztwa zawodowego, wychowawcy, nauczyciele, rodzice, przewodniczący komisji przedmiotowych
8.	Opracowanie WSDZ na nowy rok szkolny	analiza diagnozy potrzeb	uczniowie, rodzice, nauczyciele dyrektor szkoły	czerwiec 2020	koordynator WSDZ i zespół ds. doradztwa zawodowego
9.	Zajęcia integracyjne	warsztaty	kl. 1	wrzesień 2019	wychowawcy
10.	Piknik integracyjny	praca w grupach, konkurencje sportowe i artystyczne	kl. 1	październik 2019	wychowawcy
11.	Analiza swoich zasobów, mocnych i słabych stron	gry, testy	kl. 1	październik 2019	wychowawcy,
12.	Komunikacja interpersonalna, świadome tworzenie własnego wizerunku (w tym w mediach społecznościowych)	wykład, dyskusja, ćwiczenia	kl. 1 -4	cały rok	wychowawcy, nauczyciele informatyki, nauczyciele
13.	Poznajemy swoje uzdolnienia, zainteresowania i pasje	obserwacja, konkursy przedmiotowe, koła zainteresowań, imprezy szkolne, działania wolontariackie, działania SU, wycieczki przedmiotowe	kl. 1 - 4	cały rok – zgodnie z planami komisji przedmiotowych, SU, kół zainteresowań	wychowawcy, nauczyciele, opiekunowie kół zainteresowań, opiekunowie SU
14.	Moje wartości i cele życiowe	dyskusja, prace uczniów	kl. 1 - 2	cały rok	wychowawcy nauczyciele

15.	Pracujemy w grupie	warsztaty, praca na lekcjach, projekty, imprezy szkolne	kl. 1 - 4	cały rok	wychowawcy, nauczyciele, opiekunowie SU, opiekunowie kół zainteresowań
16.	Moja samoocena	ankiety na lekcjach wychowawczych	kl. 1 - 4	koniec 1 i 2 semestru	wychowawcy
17.	Planowanie i zarządzanie czasem	warsztaty	kl. 2	1 sem.	pedagog szkolny
18.	Moje plany edukacyjno - zawodowe	wywiad, ankieta, testy predyspozycji, sporządzenie IPK, warsztaty, seminaria	kl. 1 - 4	cały rok	wychowawcy, pedagog szkolny, doradcy z CDZdM, przedst. PUP, szkół wyższych
19.	Poznajemy zawody i zakłady pracy	wycieczki zawodoznawcze, spotkania z przedstawicielami firm, szkolenia, praktyki zawodowe, targi branżowe, staże	kl. 1 - 4	cały rok - – zgodnie z planami komisji przedmiotowych, warsztatów, praktyk zawodowych	wychowawcy, nauczyciele przedmiotów zawodowych, kierownictwo warsztatów, kierownik szkolenia praktycznego
20.	Skuteczna i poprawna komunikacja (bariery komunikacyjne, słuchanie, przekazywanie myśli, komunikacja elektroniczna)	wykład, warsztaty, ćwiczenia	kl. 1 - 4	cały rok	wychowawcy, nauczyciele wszystkich przedmiotów, pedagog szkolny
21.	Stres – jak sobie z nim radzić?	wykład, zajęcia warsztatowe, dyskusja	kl. 1	2 sem.	pedagog szkolny,

22.	Rynek pracy – oczekiwania pracodawców	wykłady, warsztaty	kl. 2 - 3	zgodnie z rozkładem materiału nauczania, planami komisji przedmiotowych, praktyk zawodowych	wychowawcy, nauczyciele przedsiębiorczości i pdg, nauczyciele kierownik szkolenia praktycznego
23.	Poszerzanie wiedzy na temat terminologii rynku pracy, zasoby słownictwa zawodowego w języku obcym	konkursy, wykłady, ćwiczenia	kl. 1 - 4	zgodnie z rozkładem materiału nauczania	nauczyciele przedmiotów zawodowych, warsztatów, języków obcych
24.	Rozwijanie sieci kontaktów (networking) i jej wykorzystanie	wykład, dyskusja	kl. 2 - 4	zgodnie z rozkładem materiału nauczania, planami komisji przedmiotowych, praktyk zawodowych	nauczyciele przedsiębiorczości i, pdg i przedmiotów zawodowych, kierownik szkolenia praktycznego
25.	Sporządzanie dokumentów aplikacyjnych	ćwiczenia	kl. 2 kl. 4	zgodnie z rozkładem materiału nauczania	nauczyciele j. polskiego, przedsiębiorczości i. pdg, języków obcych
26.	Rozmowa kwalifikacyjna	wykład, drama	kl. 2 - 3	zgodnie z rozkładem materiału nauczania	nauczyciele przedsiębiorczości i, pdg, wychowawcy
27.	Tworzenie biznesplanu	wykład, tworzenie biznesplanu	kl. 2 - 3	zgodnie z rozkładem materiału nauczania	nauczyciele przedsiębiorczości i
28.	Oferta edukacyjna dla absolwenta technikum	wykłady, spotkania, udział w Targach Edukacyjnych, Salonie Maturzystów	kl. 3 kl. 4	zgodnie z terminarzem imprez i planem wychowawczym klasy	wychowawcy, pedagog szkolny, przedst.. CDZdM i PUP, uczelni, szkół

29.	Poznajemy instytucje rynku pracy (pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, uczelniane biura karier, szkolenia itp.)	wykład, prezentacja	kl. 2 - 3	zgodnie z rozkładem materiału nauczania	nauczyciele przedsiębiorczości, pdg, przedst. PUP, wychowawcy
30.	Drogi poszukiwania pracy	wykład, prezentacja	kl. 2 - 3	zgodnie z rozkładem materiału nauczania	nauczyciele przedsiębiorczości, pdg, przedst. PUP, wychowawcy
31	Samodzielna działalność gospodarcza – dokumentacja, źródła wsparcia, itp	wykład, prezentacja	kl. 2 - 3	zgodnie z rozkładem materiału nauczania	nauczyciele przedsiębiorczości i pdg
32.	Podnoszenie prestiżu zawodu, statusu fachowca	dyskusje, udział uczniów w prezentacji szkoły podczas Targów Edukacyjnych, szkolnych „Drzwi otwartych”, prezentacji szkoły dla gimnazjalistów i ósmoklasistów, udział w konkursach zawodowych	kl. 1 - 4	zgodnie z planami komisji przedmiotowych, kalendarium roku szkolnego	wychowawcy, nauczyciele
33.	Uświadamianie uczniom znaczenia wiedzy z poszczególnych przedmiotów dla kształtowania umiejętności zawodowych	dyskusje, „burza mózgów”	kl. 1 - 4	cały rok	wychowawcy, nauczyciele

Program WSDZ – Branżowa Szkoła I

Realizacja godzin wynikających z Rozporządzenia w sprawie ramowych planach nauczania...

(Dz. U. 2017, poz. 703) została zaplanowana w w kl. III po 0,5 godz. w I semestrze.

Dla realizacji zajęć wynikających z Rozporządzenia w sprawie ramowych planach nauczania...

(Dz. U. 2017, poz. 703) opracowany zostanie odrębny Program, zgodnie z wymogami prawa, na każdy rok szkolny.

TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA BRANŻOWYCH SZKÓŁ I STOPNIA

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 sporządza bilans własnych zasobów na podstawie dokonanej autoanalizy („portfolio”);
- 1.2 określa obszary do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego;
- 1.3 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.4 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.5 analizuje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe) w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.6 określa własny system wartości, w tym wartości związanych z pracą i etyką zawodową.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 analizuje informacje o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz funkcjonujących na nim zasadach w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych;
- 2.2 określa zawody i stanowiska pracy, dla których bazę stanowią jego kwalifikacje, z uwzględnieniem zawodów przyszłości i zapotrzebowania rynku pracy;
- 2.3 porównuje formy zatrudnienia i możliwości funkcjonowania na rynku pracy jako pracownik, pracodawca lub osoba prowadząca działalność gospodarczą w obszarze, w którym się kształci, oraz analizuje podstawy prawa pracy, w tym rodzaje umów o pracę, sposoby ich rozwiązywania, prawa i obowiązki pracownika;
- 2.4 konfrontuje własne zasoby ze zidentyfikowanymi potrzebami i oczekiwaniami pracodawców oraz wymaganiami rynku pracy;
- 2.5 określa znaczenie i wskazuje możliwości odbycia stażu zawodowego lub zdobycia zatrudnienia z wykorzystaniem dostępnych form aktywizacji zawodowej;
- 2.6 sporządza i aktualizuje dokumenty aplikacyjne zgodnie z wymaganiami pracodawców;
- 2.7 przygotowuje się do zaprezentowania siebie i swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej;
- 2.8 charakteryzuje przebieg procesu zakładania własnej działalności gospodarczej oraz instytucje wspomagające zakładanie własnej działalności gospodarczej;
- 2.9 charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 korzysta ze źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia i doskonalenia zawodowego formalnego, pozaformalnego i nieformalnego;
- 3.2 analizuje możliwości uzupełniania, poszerzania i uzyskiwania nowych kwalifikacji zawodowych w ramach krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji;
- 3.3 określa korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym;
- 3.4 analizuje możliwości kontynuowania nauki.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 ustala swoje cele, zadania i działania w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 4.2 sporządza indywidualny plan działania – planuje różne warianty ścieżek edukacyjno-zawodowych na podstawie bilansu własnych zasobów i wartości oraz informacji na temat rynku edukacji i rynku pracy, przewidując skutki własnych decyzji;
- 4.3 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej zgodnie z posiadanymi zasobami i określonymi celami zawodowymi.

Moduł	Uczeń:	Czas realizacji		
		klasa 1	klasa 2	klasa 3
Poznaję siebie	rozpoznaje swoje zasoby, predyspozycje i zainteresowania pod kątem wybranego zawodu	+	+	
	doskonali umiejętność komunikowania się (w tym elektronicznego)	+	+	+
	planuje i ustala cele	+		
	doskonali umiejętność słuchania i przekazywania myśli	+	+	+
	ma świadomość barier komunikacyjnych i ich wpływu na efektywność pracy	+	+	+
	poszerza wiedzę na temat swoich zdolności, zainteresowań, mocnych i słabych stron, stylu uczenia się, motywacji i jej źródeł	+	+	+
	potrafi radzić sobie w sytuacjach trudnych, stresujących, konfliktowych (np. egzamin).	+		
	rozwija wiedzę dot. wpływu stresu i złych warunków pracy na swoje zdrowie	+		
	rozumie konsekwencje postrzegania siebie i bycia postrzeganym przez innych (także w mediach społecznościowych)	+		
	rozwija umiejętność współpracy w grupie (w tym w środowiskach wielokulturowych i wielopokoleniowych)	+	+	+
	przygotowuje się do pełnienia ról społecznych i zawodowych	+		
	umie organizować i kontrolować swoją pracę		+	
Poznaję zawody i rynek pracy	poszerza informacje o zawodach, kwalifikacjach	+	+	+
	doskonali umiejętność dostosowania się do kultury organizacyjnej szkoły, warsztatów szkolnych, zakładu pracy (zasady, regulaminy itp.)	+	+	+
	poszerza wiedzę na temat zapotrzebowania rynku, oczekiwań pracodawców		+	+
	poszerza wiedzę na temat dynamiki rynku pracy (zmieniające się tendencje)		+	+

	poszerza zasoby wiedzy i umiejętności dot. terminologii rynku pracy (nowe zawody, stanowiska),		+	+
	poszerza słownictwo niezbędne do podjęcia pracy za granicą			+
	poszerza wiedzę i umiejętności dot. sporządzania dokumentów aplikacyjnych			+
	przygotowuje się do zaprezentowania swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej		+	+
	potrafi tworzyć biznesplan		+	+
	uświadamia sobie prestiż wykonywanego zawodu, status fachowca	+	+	+
	ma świadomość przydatności wiedzy i umiejętności z poszczególnych przedmiotów w wykonywanym zawodzie	+	+	+
Planuję własny rozwój	określa swoje potrzeby edukacyjno – zawodowe – , rekrutacja do szkoły branżowej II stopnia, oferta KKZ, możliwości kontynuowania nauki, uzupełnienia i poszerzenia kwalifikacji itp.			+
	poszerza wiedzę na temat źródeł wsparcia dla absolwentów posiadających określone kwalifikacje zawodowe		+	+
	rozwija sieć kontaktów (networking) i wykorzystuje ją w kontekście posiadanych kwalifikacji i kompetencji		+	+
	poszerza zasób wiedzy i kontaktów z instytucjami rynku pracy		+	+
	wzbogaca wiedzę na temat funduszy wspierających zakładanie własnej działalności gospodarczej, możliwości ubiegania się o dofinansowanie lub skorzystania z funduszu pożyczkowego lub poręczeniowego		+	+

Plan i harmonogram WSDZ – Branżowa Szkoła I Stopnia

Lp.	Tematyka działań	Metody i formy realizacji	Adresaci działań	Termin realizacji	Realizatorzy działań
1.	Zapoznanie Rady Pedagogicznej z WSDZ	prelekcja	dyrektor szkoły, nauczyciele	wrzesień 2019	koordynator WSDZ
2.	Zapoznanie Rady Rodziców z WSDZ	prelekcja	rodzice	wrzesień 2019	koordynator WSDZ
3.	Zapoznanie rodziców i uczniów z WSDZ	strona internetowa	uczniowie klas 1-3 i ich rodzice	wrzesień 2019	wychowawcy, administrator strony
4.	Monitorowanie realizacji WSDZ	analiza zapisów w dziennikach lekcyjnych, semestralnych sprawozdań komisji przedmiotowych	uczniowie, rodzice, nauczyciele	cały rok	koordynator WSDZ, zespół ds. doradztwa zawodowego
5.	Ewaluacja WSDZ	analiza zapisów w dziennikach lekcyjnych, semestralnych sprawozdań komisji przedmiotowych, technika $\Delta/+$	uczniowie, rodzice, nauczyciele	czerwiec 2020	Koordinators WSDZ, zespół ds. doradztwa zawodowego, wychowawcy, pedagog szkolny
6.	Sporządzenie raportu z realizacji zadań wynikających z WSDZ	wnioski z ewaluacji, analiza zapisów w dziennikach lekcyjnych, semestralnych sprawozdań komisji przedmiotowych,	dyrektor szkoły, rada pedagog	czerwiec 2020	koordynator WSDZ
7.	Diagnoza potrzeb na nowy rok szkolny	ankiety, wywiady, „burza mózgów”, analiza planów pracy komisji przedmiotowych, pedagoga szkolnego	uczniowie, rodzice, nauczyciele	czerwiec 2020	koordynator WSDZ, zespół ds. doradztwa zawodowego, wychowawcy, nauczyciele, rodzice,

					przewodniczący komisji przedmiotowych
8.	Opracowanie WSDZ na nowy rok szkolny	analiza diagnozy potrzeb	uczniowie, rodzice, nauczyciele dyrektor szkoły	czerwiec 2020	koordynator WSDZ i zespół ds. doradztwa zawodowego
9.	Zajęcia integracyjne	warsztaty	kl. 1		pedagog szkolny, wychowawcy
10.	Piknik integracyjny	praca w grupach, konkurencje sportowe i artystyczne	kl. 1	wrzesień 2020	nauczyciele wf, wychowawcy
11.	Analiza swoich zasobów, mocnych i słabych stron	SWOT, testy	kl. 1 - 2	październik 2019 r.	wychowawcy, pedagog szkolny
12.	Komunikacja interpersonalna, świadome tworzenie własnego wizerunku (w tym w mediach społecznościowych)	wykład, dyskusja, ćwiczenia	kl. 1 - 3	cały rok	wychowawcy, nauczyciele informatyki, nauczyciele
13.	Poznajemy swoje uzdolnienia, zainteresowania i pasje	obserwacja, konkursy przedmiotowe, koła zainteresowań, imprezy szkolne, działania wolontariackie, działania SU, wycieczki przedmiotowe	kl. 1 - 3	cały rok – zgodnie z planami komisji przedmiotowych, SU, kół zainteresowań	wychowawcy, nauczyciele, opiekunowie kół zainteresowań, opiekunowie SU
14.	Moje wartości i cele życiowe	dyskusja, prace uczniów	kl. 1 - 2	cały rok	wychowawcy, nauczyciele
15.	Pracujemy w grupie	warsztaty, praca na lekcjach, projekty, imprezy szkolne	kl. 1 - 3	cały rok	wychowawcy, nauczyciele, opiekunowie SU, opiekunowie kół zainteresowań
16.	Moja samoocena	ankiety na lekcjach wychowawczych	kl. 1 - 3	koniec 1 i 2 semestru	wychowawcy

17.	Planowanie i zarządzanie czasem	warsztaty	kl. 2	1 sem.	wychowawcy, pedagog szkolny
18.	Moje plany edukacyjno - zawodowe	wywiad, ankieta, testy predyspozycji, sporządzenie IPK, warsztaty, seminaria	kl. 1 - 3	cały rok	wychowawcy, pedagog szkolny, doradcy z PUP, szkół wyższych
19.	Poznajemy zawody i zakłady pracy	wycieczki zawodoznawcze, spotkania z przedstawicielami firm, szkolenia, praktyki zawodowe, targi branżowe	kl. 1 - 3	cały rok -- zgodnie z planami komisji przedmiotowych, warsztatów, praktyk zawodowych	wychowawcy, nauczyciele, kierownik szkolenia praktycznego
20.	Skuteczna i poprawna komunikacja (bariery komunikacyjne, słuchanie, przekazywanie myśli, komunikacja elektroniczna)	wykład, warsztaty, ćwiczenia	kl. 1 - 3	cały rok	wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny
21.	Stres – jak sobie z nim radzić?	wykład, zajęcia warsztatowe, dyskusja	kl. 1	2 sem.	pedagog szkolny,
22.	Rynek pracy – oczekiwania pracodawców	wykłady, warsztaty, praktyki zawodowe, wycieczki	kl. 2 - 3	zgodnie z rozkładem materiału nauczania, plany komisji przedmiotowych, praktyk zawodowych	wychowawcy, nauczyciele przedsiębiorczości pdg, nauczyciele kierownik szkolenia praktycznego
23.	Poszerzanie wiedzy na temat terminologii rynku pracy, zasoby słownictwa zawodowego w języku obcym	konkursy, wykłady, ćwiczenia	kl. 1 - 3	zgodnie z rozkładem materiału nauczania	nauczyciele przedmiotów zawodowych, warsztatów, języków obcych
24.	Rozwijanie sieci kontaktów (networking) i jej wykorzystanie	wykład, dyskusja, praktyki zawodowe, wycieczki	kl. 2 - 3	zgodnie z rozkładem materiału nauczania, planami przedmiotowych,	nauczyciele przedsiębiorczości, pdg i przedmiotów zawodowych,

				praktyk zawodowych	i kierownik szkolenia praktycznego
25.	Sporządzanie dokumentów aplikacyjnych	ćwiczenia	kl. 2 - 3	zgodnie z rozkładem materiału nauczania	nauczyciele j. polskiego, przedsiębiorczości. pdg, języków obcych
26.	Rozmowa kwalifikacyjna	wykład, drama	kl. 2 - 3	zgodnie z rozkładem materiału nauczania	nauczyciele przedsiębiorczości, pdg, wychowawcy
27.	Tworzenie biznesplanu	wykład, tworzenie biznesplanu	kl. 2 - 3	zgodnie z rozkładem materiału nauczania	nauczyciele przedsiębiorczości
28.	Oferta edukacyjna dla absolwenta szkoły branżowej I stopnia, zasadniczej szkoły zawodowej	wykłady, spotkania,	kl. 3	zgodnie z planem wychowawczym klasy	wychowawcy, pedagog szkolny, przedst.. CDZdM i PUP, uczelni, szkół
29.	Poznajemy instytucje rynku pracy (pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, uczelniane biura karier, szkolenia itp.)	wykład, prezentacja	kl. 2 - 3	zgodnie z rozkładem materiału nauczania	nauczyciele przedsiębiorczości, pdg, przedst.. PUP, wychowawcy
30.	Drogi poszukiwania pracy	wykład, prezentacja	kl. 2 - 3	zgodnie z rozkładem materiału nauczania	nauczyciele przedsiębiorczości, pdg, przedst. PUP, wychowawcy
31	Samodzielna działalność gospodarcza – dokumentacja, źródła wsparcia, itp.	wykład, prezentacja	kl. 2 - 3	zgodnie z rozkładem materiału nauczania	nauczyciele przedsiębiorczości i pdg
32.	Podnoszenie prestiżu zawodu, statusu fachowca	dyskusje, udział uczniów w prezentacji szkoły podczas Targów Edukacyjnych, szkolnych „Drzwi otwartych”, Areny Zawodów,	kl. 1 - 3	zgodnie z planami komisji przedmiotowych, kalendarium roku szkolnego	wychowawcy, nauczyciele

		prezentacji szkoły dla gimnazjalistów i ósmoklasistów, udział w konkursach zawodowych			
33.	Uświadamianie uczniom znaczenia wiedzy z poszczególnych przedmiotów dla kształtowania umiejętności zawodowych	dyskusje „burza mózgów”	kl. 1 - 2	cały rok	wychowawcy, nauczyciele

Przykładowe możliwości wprowadzania treści doradztwa i poradnictwa zawodowego na zajęciach przedmiotowych

Analiza podstawy programowej kształcenia ogólnego i zawodowego oraz programów nauczania poszczególnych przedmiotów w Zespole Szkół Centrum Kształcenia rolniczego im. prof. Wł. Szafera w rzemieniu pozwoliła ustalić przykładowe treści możliwe do realizacji na zajęciach przedmiotowych, a dotyczących doradztwa zawodowego w naszej szkole*:

Przedmiot:	Realizowane treści
język polski	autoprezentacja, prezentacja, selekcja informacji ze źródeł naukowych w kontekście podanego tematu, perswazja i argumentacja przedstawionej tezy, budowanie tekstu retorycznie poprawnego, pisanie wypowiedzi w formie CV, listu motywacyjnego, podania, ogłoszenia, syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł.
języki obce	określenie własnego hobby jako zasobu, mówienie o sobie, o swoim wyglądzie, zainteresowaniach, poznawanie słownictwa odnoszącego się do cech osobowych, pisanie korespondencji formalnej, poznawanie zawodów związanych z handlem, słownictwo pomagające dokonać zakupów za granicą, rozmowa kwalifikacyjna (dialog z pracodawcą), pisanie CV.
wos, historia	poznanie własnej osobowości, poznanie potrzeb człowieka, szanowanie praw i obowiązków człowieka i obywatela, wypełnianie różnego rodzaju formularzy, promowanie postaw humanitarnych, poznanie podstawowych zasad obowiązującego prawa w Polsce, .
religia	poznanie osobowości ludzkich, kształtowanie poczucia własnej wartości, wartości moralne w różnych zawodach, określenie własnych celów życiowych - powołanie do zawodu, praca jako wartość, określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju oraz własną hierarchię wartości i potrzeb, wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
technologia informacyjna /informatyka	rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych, wyszukiwanie i gromadzenie informacji w Internecie, przedstawienie usług i form działania technologii informacyjnej (e-banki, e-nauka, informacyjna e-book, e-learning), poruszanie się po wirtualnym rynku pracy, uświadomienie potencjału Internetu.
matematyka	rozmowy i dyskusje z uczniami dlaczego uczymy się matematyki, jaka jest jej przyszłość w życiu codziennym, wskazanie gałęzi wiedzy, w których podstawą jest matematyka np. elektronika, mechanika, nauki ekonomiczne, stolarstwo, wskazywanie zawodów, które wymagają bardzo dobrej znajomości matematyki np. geodezja, księgowość, rachunkowość, sprzedawca, przygotowanie uczniów do egzaminów maturalnych, wspieranie nauczycieli przedmiotów zawodowych w przygotowaniu ucznia do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, rozwiązywanie zadań praktycznych: np. wyliczenie kosztów remontu, doliczenie podatku dochodowego, wybór dobrej lokaty itp.
podstawy przedsiębiorczości,	uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka, wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową; przygotowanie do wykonywania pracy zawodowej, do wejścia na rynek pracy, przygotowanie ucznia do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, przygotowanie do rozwiązywania zadań praktycznych, analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji, określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

	planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów, identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy, określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby.
Edukacja dla bezpieczeństwa	kształtowanie ochrony życia i zdrowia własnego oraz innych, przygotowanie ucznia do indywidualnego ratownictwa przedmedycznego w nagłych stanach zagrożenia życia, promowanie postaw humanitaryzmu - międzynarodowa pomoc humanitarna oraz zagadnienia z prawa humanitarnego, poznawanie zasad rekrutacji, do służb mundurowych w szczególności Sił Zbrojnych RP, zapoznanie z pracą w służbach obrony cywilnej, wolontariat i uczestnictwo.
fizyka	maszyny proste - dźwignie - omówienie zawodów mechanicznych, omówienie zawodów z nadawaniem i odbioru dźwięku, przekazywanie wiedzy o szkodliwości hałasu,
biologia	umiejętność udzielania I pomocy przedmedycznej (ratownictwo medyczne), prawidłowe żywienie (dietetyka), zastosowanie genetyki i techniki inżynierii genetycznej (biotechnologia) higiena wypoczynku, eliminacja stresu, doping i jego skutki, określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby zdrowotne.
chemia	zasady bhp w pracowni chemicznej (laborant), I pomoc w przypadku poparzeń środkami chemicznymi oraz zatrucia środkami chemicznymi (ratownictwo medyczne), właściwości chemiczne i fizyczne wybranych pierwiastków i ich związków sporządzanie roztworów o znacznym stężeniu (środki ochrony roślin).
geografia	rynek pracy w Polsce i mieleckim oraz struktura zatrudnienia w Polsce, poszukiwane zawody, przemysł nowych technologii, problemy globalizacji.
godzina z wychowawcą	umiejętność komunikowania się, samopoznanie, radzenie sobie ze stresem, autoprezentacja, budowanie poczucia własnej wartości, wybór zawodu, zajęcia integracyjne, wspólne imprezy klasowe, rozmowy indywidualne. Samowiedza a samoocena, zewnątrz – i wewnątrz – sterowność (poczucie kontroli własnego życia), realizacja praktycznie wszystkich obszarów wskazanych w Załączniku nr 4 do Rozporządzenia w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. 2019, poz. 325.)
wychowanie fizyczne	uczeń: omawia zalecenia dotyczące aktywności fizycznej w zależności od płci, okresu życia i rodzaju pracy zawodowej; wykonuje ćwiczenia kształtujące i kompensacyjne w celu przeciwdziałania negatywnym dla zdrowia skutkom pracy, w tym pracy w pozycji siedzącej i przy komputerze; wyjaśnia, dlaczego zdrowie jest wartością dla człowieka i zasobem dla społeczeństwa oraz na czym polega dbałość o zdrowie w okresie młodości i wczesnej dorosłości

biblioteka	korzystanie z Internetu, własne możliwości i umiejętności w poszukiwaniu pracy, prezentacja własnej osoby (wygląd zewnętrzny) pokaz makijażu biznesowego, właściwy ubiór, udostępnianie informatorów o studiach wyższych. Korzystanie z „Biblioteczki zawodowniczej” dla uczniów i „Biblioteczki doradztwa zawodowego” dla nauczycieli.
------------	---

Jednocześnie każdy z nauczycieli i specjalistów może wykorzystać własną biografię i osobiste zainteresowania do budowania właściwych postaw proaktywnych, prozawodowych i etycznych oraz nastawienia do pracy jako źródła sukcesu osobistego.

Każdy nauczyciel realizujący tematykę zgodną z treściami programowymi z zakresu doradztwa zawodowego zawartych w Załączniku nr 4 do Rozporządzenia *w sprawie doradztwa zawodowego* (Dz. U. 2019, poz. 325) na swoich zajęciach ma obowiązek odnotować ten fakt w dzienniku zajęć dopisując do tematu lekcji skrót: DZ. Będzie to wykorzystane do weryfikacji, monitorowania oraz ewaluacji Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego.

PRZYKŁADOWA TEMATYKA ZAJĘĆ DO REALIZACJI

Podane poniżej tematy są przykładowymi, możliwymi do realizacji. Zarówno uczniowie, jak nauczyciele i rodzice mogą wskazać inne obszary tematyczne przydatne oraz sugerować przeprowadzenie zajęć przez wskazane osoby.

Tematy przykładowe:

Zajęcia dla uczniów (grupowe, realizowane w trakcie zajęć do dyspozycji wychowawcy bądź lekcjach przedmiotowych):

1. Kim jestem? – mój bilans kompetencji.
2. Aby mój zawód nie sprawił mi zawodu czyli jak stać się mistrzem w swoim zawodzie.
3. Kim będę? - scenariusz opisujący przyszłe stanowisko pracy ucznia.
4. Moje zasoby – moje szanse.
5. Ścieżki kariery – już dziś tworzę portfolio.
6. Moja Karta zasobów ucznia czyli czego jeszcze nie dostrzegam w sobie.
7. Motywacja do nauki - jak się uczyć by się nauczyć?
8. Mój zawód – marzenia a realia.
9. Biografie innych – moją inspiracją.
10. Moja kariera zaczyna się dziś - co mnie napędza?
11. Moje osobiste portfolio – jak Cię widzą....
12. Razem czy osobno – współdziałanie i współpraca a moja praca.
13. Prokrastynacja czyli czemu nie mam czasu....
14. Moje dokumenty aplikacyjne.
15. W necie czy gazecie – to gdzie pokazać to moje CV?
16. Rozmowa kwalifikacyjna – co jest ważne.
17. Dokumenty aplikacyjne z wykorzystaniem TIK
18. Moje role zawodowe – kwalifikacje, kompetencje, postawy.
19. Mit pierwszego wrażenia czyli zmiana jest możliwa.
20. Europass – moje dokumenty w sieci Internet.
21. Skończyłem szkołę i co dalej?
22. Poszukuję pracy - kto mi pomoże?
23. PUP, WUP, Internet czy gazeta czyli jak i gdzie szukać pracy?
24. Rynek pracy – to nie takie straszne.
25. Co pozwoli mi utrzymać pracę, która mnie satysfakcjonuje? Kompetencje społeczne moim atutem.

